



بر اساس آخرین آمارهای موجود، منتخبی از نماگرهای سالخورده‌ی در ایران در زیر آورده شده است:

#### ► شاخص پیری (سالمندی)

شاخص پیری به تعداد افراد ۶۰ ساله و بیشتر به ازای هر ۱۰۰ نفر جمعیت کمتر از ۱۵ سال (۱۴-۰ ساله) اطلاق می‌شود. این شاخص از تقسیم تعداد افراد ۶۰ ساله و بیشتر به تعداد افراد کمتر از ۱۵ سال ضربدر ۱۰۰ بدست می‌آید.

جدول ۳- شاخص پیری (سالمندی) جمعیت کشور- سال ۱۳۹۵

شاخص پیری (سالمندی) (نفر)	جمعیت ۶۰ ساله و بیشتر	جمعیت ۱۴-۰ ساله
۳۸.۶	۷۴۱۴۰۹۱	۱۹۱۹۲۶۶۵

مأخذ: محاسبه شاخص بر مبنای نتایج طرح سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵ مرکز آمار ایران می‌باشد.

#### ► نسبت وابستگی

الف- نسبت وابستگی کل: به مجموع تعداد افراد زیر ۱۵ سال و ۶۵ ساله و بیشتر به ازای هر ۱۰۰ نفر جمعیت ۱۵ تا ۶۴ ساله، اطلاق می‌شود. به عبارت دیگر این نسبت، از حاصل تقسیم مجموع جمعیت ۶۵ ساله و بیشتر و زیر ۱۵ سال بر جمعیت ۱۵-۶۴ ساله ضربدر ۱۰۰ بدست می‌آید.

ب- نسبت وابستگی جوانان: به تعداد افراد ۱۴-۰ ساله به ازای هر ۱۰۰ نفر جمعیت ۱۵ تا ۶۴ ساله، نسبت وابستگی جوانی اطلاق می‌شود. این شاخص از حاصل تقسیم تعداد افراد زیر ۱۵ سال بر جمعیت ۱۵-۶۴ ساله ضربدر ۱۰۰ بدست می‌آید.

ج- نسبت وابستگی سالمندان: به تعداد افراد ۶۵ ساله و بیشتر به ازای هر ۱۰۰ نفر جمعیت ۱۵ تا ۶۴ ساله اطلاق می‌شود. این شاخص از حاصل تقسیم تعداد افراد ۶۵ ساله و بیشتر بر جمعیت ۱۵-۶۴ ساله ضربدر ۱۰۰ بدست می‌آید.

جدول ۴- نسبت وابستگی کل، جوانان و سالمندان در کشور- سال ۱۳۹۵  
(نفر)

سالمندان	جوانان	کل
۸.۷	۳۴.۴	۴۳.۱

مأخذ: محاسبه شاخص بر مبنای نتایج طرح سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵ مرکز آمار ایران می‌باشد.

نسبت وابستگی به نحوی ارتباط میان افراد بالقوه فعال و مولد را با دو گروه از جمعیت جوان و پیر نشان می‌دهد. مطابق جدول فوق به ازای هر یکصد نفر جمعیت ۱۵ تا ۶۴ ساله بالقوه فعال در کشور، بیش از ۴۳ نفر به آن‌ها وابسته هستند که این نسبت برای جوانان نزدیک به ۳۵ نفر است. همچنین مقدار نسبت وابستگی سالمندی، حاکی از وجود تقریباً ۹ نفر سالمند به ازای یکصد نفر جمعیت بالقوه فعال در کشور است.

## ➤ نرخ مشارکت نیروی کار سالمندان

عبارة است از درصد افراد سالمند فعال از نظر اقتصادی. منظور از افراد سالمند فعال از نظر اقتصادی مجموع تعداد افراد سالمند شاغل و بیکار جویای کار می‌باشد.

جدول ۵- نرخ مشارکت نیروی کار سالمندان کشور بر حسب مناطق شهری و روستایی- سال ۱۳۹۴ (درصد)

روستایی	شهری	کل
۲۶.۳	۱۲.۱	۱۶.۲

مأخذ: نتایج آمارگیری طرح نیروی کار، مرکز آمار ایران، سال ۱۳۹۴

نرخ مشارکت سالمندان در سال ۱۳۹۴ حدود ۱۶ درصد بوده است که این شاخص در مناطق روستایی بیش از دو برابر مناطق شهری می‌باشد. باید به این نکته توجه داشت که مشارکت سالمندان در فعالیت‌های اقتصادی در صورتیکه به صورت اختیاری یا داوطلبانه باشد می‌تواند علاوه بر جلب رضایت و ایجاد نشاط و پویایی، حس عدم سرباری را برای سالمندان به همراه داشته باشد. اما اگر این فعالیت‌ها به صورت اجباری و صرفاً به جهت رفع نیازهای اقتصادی باشد، می‌تواند در آنان احساس عدم رضایت ایجاد نماید.

## ➤ نرخ رشد جمعیت سالمندان

متوسط افزایش یا کاهش تعداد افراد سالمند طی یک دوره معینی از زمان است که به صورت درصد از آغاز دوره بیان می‌شود.

جدول ۶- جمعیت و متوسط رشد سالانه جمعیت سالمندان - سال‌های ۱۳۸۵، ۱۳۹۰ و ۱۳۹۵

متوسط رشد سالانه جمعیت ۱۳۸۵-۹۵	متوسط رشد سالانه جمعیت ۱۳۹۰-۹۵	جمعیت ۶۰ ساله و بیشتر		
		سال ۱۳۹۵	سال ۱۳۹۰	سال ۱۳۸۵
۳.۴	۳.۷	۷۴۱۴۰۹۱	۶۱۵۹۶۷۶	۵۱۲۱۰۴۳

مأخذ: محاسبه شاخص بر مبنای نتایج طرح سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵ مرکز آمار ایران می‌باشد.

براساس سرشماری‌های عمومی نفوس و مسکن، جمعیت سالمندان کشور طی دهه گذشته (سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۵) نزدیک به ۱.۵ برابر شده است. متوسط رشد سالیانه جمعیت در افراد سالمند طی دوره ۱۳۹۰-۹۵ برابر ۳.۷ درصد و در دوره ۱۳۸۵-۹۵ برابر ۳.۴ درصد می‌باشد.

## ▷ نرخ بی‌سوادی سالمندان

نشانگر نسبت افراد سالمند است که در زندگی روزمره، نمی‌توانند متن ساده‌ای را با فهم بخوانند و بنویسند.

جدول ۷- نرخ بی‌سوادی سالمندان- سال ۱۳۹۵

نرخ بی‌سوادی سالمندان (درصد)	جمعیت ۶۰ ساله و بیشتر			
	اظهارنشده	بی‌سواد	با سواد	جمع
۵۳.۵	۴۸۰۱	۳۹۶۹۸۴۲	۳۴۳۹۴۴۸	۷۴۱۴۰۹۱

ماخذ: محاسبه شاخص بر مبنای نتایج طرح سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵ مرکز آمار ایران می‌باشد.

بررسی نرخ بی‌سوادی سالمندان در سرشماری ۱۳۹۵ نشان می‌دهد بیش از نیمی از سالمندان (تقریباً ۵۴ درصد) بی‌سواد هستند.

## ▷ نسبت حمایت از والدین

منظور تعداد افراد ۸۵ ساله و بیشتر به ازای هر ۱۰۰ نفر جمعیت ۵۰ تا ۶۴ ساله است. این شاخص از حاصل تقسیم تعداد افراد ۸۵ ساله و بیشتر به تعداد افراد ۶۴-۵۰ ساله و بیشتر ضربدر ۱۰۰ بدست می‌آید.

جدول ۸- نسبت حمایت از والدین- سال ۱۳۹۵

نسبت حمایت از والدین (نفر)	جمعیت ۸۵ ساله و بیشتر	جمعیت ۵۰ تا ۶۴ ساله
۴.۶	۴۴۹۳۰۴	۹۸۱۹۱۳۷

ماخذ: محاسبه شاخص بر مبنای نتایج طرح سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵ مرکز آمار ایران می‌باشد.

نسبت حمایت از والدین نزدیک به ۵ نفر است. این بدان معناست که به ازای هر یکصد نفر جمعیت ۵۰ تا ۶۴ ساله، ۵ نفر والدین ۸۵ ساله و بیشتر وجود دارند که نیازمند مراقبت و حمایت هستند. این در حالی است که گروه ۵۰ تا ۶۴ ساله سالمند بوده و یا در آستانه ورود به مرحله سالمندی قرار دارند که خود نیازمند حمایتهای لازم می‌باشند.

## ➤ نسبت حمایت بالقوه

منظور تعداد افراد ۱۵ تا ۶۴ ساله به ازای هر فرد ۶۵ ساله و بیشتر است. این شاخص از حاصل تقسیم تعداد افراد ۱۵-۶۴ ساله به تعداد افراد ۶۵ ساله و بیشتر بدست می‌آید.

جدول ۹- نسبت حمایت بالقوه- سال ۱۳۹۵

نسبت حمایت ۶۵ ساله و بیشتر	جمعیت ۱۵ تا ۶۴ ساله
۱۱.۵	۴۸۷۱۵۱۸

مأخذ: محاسبه شاخص بر مبنای نتایج طرح سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵ مرکز آمار ایران می‌باشد.

نسبت حمایت بالقوه برابر ۱۱.۵ نفر است. به عبارت دیگر به ازای هر فرد ۶۵ ساله و بیشتر در کشور، نزدیک به ۱۲ فرد پانزده تا شصت و چهارساله وجود دارد که به طور بالقوه انتظار می‌رود حمایت‌های لازم از افراد شصت و پنج ساله و بیشتر را به عمل آورند.

## ➤ نسبت جنسی

عبارة است از تعداد مردان سالمند به ازای هر ۱۰۰ نفر زن سالمند.

جدول ۱۰- نسبت جنسی جمعیت سالمند- سال ۱۳۹۵

نسبت جنسی	جمعیت ۶۰ ساله و بیشتر		
	زن	مرد	مرد و زن
۹۷.۴	۳۷۵۵۶۸۶	۳۶۵۸۴۰۵	۷۴۱۴۰۹۱

مأخذ: محاسبه شاخص بر مبنای نتایج طرح سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵ مرکز آمار ایران می‌باشد.

در سال ۱۳۹۵ نسبت جنسی سالمندان به ۹۷ رسیده است. یعنی ۹۷ نفر مرد در مقابل ۱۰۰ نفر زن که این امر حاکی از افزایش تعداد سالمندان زن نسبت به مردان سالمند است که البته با توجه به میزان مرگ و میر بالاتر و در نتیجه امید به زندگی پایین تر مردان نسبت به زنان و نیز مراقبت‌های سلامتی و پزشکی زنان نسبت به مردان، افزایش تعداد زنانی که به سنین سالخوردگی می‌رسند، دور از انتظار نمی‌باشد.

جدول ۱۱- جمعیت و درصد سالم‌مندان و میانه سنی در ایران و برخی کشورهای منتخب- سال‌های ۲۰۱۵، ۲۰۳۰ و ۲۰۵۰

میانه سنی (سال)			درصد جمعیت ۶۰ ساله و بیشتر			جمعیت ۶۰ ساله و بیشتر (هزار نفر)			کشور
سال ۲۰۵۰	سال ۲۰۳۰	سال ۲۰۱۵	سال ۲۰۵۰	سال ۲۰۳۰	سال ۲۰۱۵	سال ۲۰۵۰	سال ۲۰۳۰	سال ۲۰۱۵	
۴۴.۷	۳۸.۳	۲۹.۵	۳۱.۲	۱۴.۴	۸.۲	۲۸۷۵۴	۱۲۷۴۵	۶۵۰۲	ایران
۳۰.۹	۲۵.۵	۲۲.۵	۱۲.۹	۸.۴	۶.۶	۳۹۹۷۰	۲۰۶۷۱	۱۲۴۷۶	پاکستان
۲۹.۸	۲۲.۵	۱۷.۵	۹.۰	۵.۱	۴.۰	۵۰۳۸	۲۲۳۲	۱۳۰۰	افغانستان
۲۴.۳	۲۱.۱	۱۹.۳	۸.۸	۵.۸	۵.۰	۷۴۰۲	۳۱۶۲	۱۸۱۷	عراق
۳۸.۲	۳۲.۳	۲۸.۳	۲۰.۹	۱۱.۱	۵.۰	۹۶۱۰	۴۳۲۴	۱۵۸۲	عربستان سعودی
۴۱.۸	۳۵.۲	۲۹.۸	۲۶.۶	۱۷.۰	۱۱.۲	۲۵۵۳۰	۱۴۹۱۱	۸۸۲۸	ترکیه
۴۹.۶	۴۳.۲	۳۷.۰	۳۶.۵	۲۵.۳	۱۵.۲	۴۹۱۵۳۳	۳۵۸۱۴۶	۲۰۹۲۴۰	چین
۵۳.۳	۵۱.۵	۴۶.۵	۴۲.۵	۳۷.۳	۳۳.۱	۴۵۶۳۷	۴۴۸۰۸	۴۱۸۷۳	ژاپن
۳۷.۳	۳۱.۲	۲۶.۶	۱۹.۴	۱۲.۵	۸.۹	۳۳۰۰۴۳	۱۹۰۷۳۰	۱۱۶۵۵۳	هند
۳۹.۶	۳۱.۵	۲۵.۶	۲۱.۵	۱۱.۵	۷.۰	۴۳۴۹۱	۲۱۵۲۶	۱۱۲۳۵	بنگلادش
۳۶.۵	۳۱.۹	۲۸.۴	۱۹.۲	۱۳.۲	۸.۲	۶۱۸۹۶	۳۸۹۵۷	۲۱۱۹۴	اندونزی
۴۰.۵	۳۴.۵	۲۸.۵	۲۳.۶	۱۴.۴	۹.۲	۹۵۹۳	۵۱۹۶	۲۷۸۵	مالزی
۵۰.۶	۴۴.۸	۳۸.۰	۳۷.۱	۲۶.۹	۱۵.۸	۲۳۱۵۳	۱۸۳۵۵	۱۰۷۳۱	تایلند
۳۲.۰	۲۷.۷	۲۴.۲	۱۴.۰	۱۰.۳	۷.۳	۲۰۷۷۹	۱۲۶۸۲	۷۳۲۱	فیلیپین
۴۴.۱	۴۲.۳	۴۱.۶	۲۹.۹	۲۹.۴	۲۴.۷	۱۸۸۵	۱۷۶۴	۱۴۰۱	دانمارک
۴۵.۱	۴۴.۴	۴۲.۵	۳۲.۴	۳۱.۵	۲۷.۲	۱۸۶۳	۱۷۹۷	۱۴۹۶	فنلاند
۴۲.۰	۴۱.۸	۴۱.۰	۲۹.۶	۲۸.۶	۲۵.۵	۳۵۱۳	۳۰۷۴	۲۴۹۷	سوئد
۴۳.۳	۴۱.۹	۴۰.۰	۳۰.۷	۲۷.۸	۲۲.۰	۲۳۱۵۹	۱۹۵۲۱	۱۴۸۸۹	انگلستان
۵۱.۷	۵۰.۸	۴۵.۹	۴۰.۷	۳۶.۶	۲۸.۶	۲۳۰۱۶	۲۱۶۰۵	۱۷۱۰۸	ایتالیا
۵۲.۵	۵۰.۲	۴۴.۰	۴۱.۲	۳۴.۷	۲۷.۱	۳۷۹۳	۳۴۱۳	۲۸۰۱	پرتغال
۵۱.۸	۵۰.۱	۴۳.۲	۴۱.۴	۳۳.۵	۲۴.۴	۱۸۵۴۶	۱۵۳۶۱	۱۱۲۴۶	اسپانیا
۴۳.۹	۴۳.۰	۴۱.۲	۳۱.۸	۲۹.۹	۲۵.۲	۲۲۵۹۲	۲۰۳۲۱	۱۶۲۴۹	فرانسه
۵۱.۴	۴۸.۶	۴۶.۲	۳۹.۳	۳۶.۱	۲۷.۶	۲۹۲۷۵	۲۸۶۴۴	۲۲۲۶۹	آلمان
۴۶.۲	۴۴.۷	۴۲.۷	۳۳.۲	۳۲.۰	۲۴.۵	۵۸۵۲	۵۶۳۳	۴۱۴۸	هلند
۴۶.۹	۴۵.۱	۴۲.۳	۳۴.۵	۳۰.۶	۲۳.۶	۳۴۶۱	۲۸۲۵	۱۹۵۵	سوئیس
۵۱.۸	۴۶.۱	۳۹.۶	۳۹.۳	۲۸.۶	۲۲.۷	۱۳۰۳۸	۱۰۶۵۷	۸۷۵۳	لهستان
۴۱.۷	۴۰.۰	۳۸.۰	۲۷.۹	۲۶.۱	۲۰.۷	۱۰۸۳۲۶	۹۲۹۰۶	۶۶۵۴۵	ایالات متحده آمریکا
۳۸.۶	۳۴.۱	۳۰.۸	۲۳.۶	۱۷.۵	۱۵.۱	۱۳۰۸۴	۸۶۳۴	۶۵۵۹	آرژانتین
۴۵.۵	۴۳.۵	۴۰.۶	۳۲.۴	۲۹.۴	۲۲.۳	۱۴۳۲۰	۱۱۸۵۸	۸۰۲۱	کانادا
۴۱.۴	۳۹.۸	۳۷.۵	۲۸.۳	۲۴.۶	۲۰.۴	۹۴۸۳	۷۰۱۴	۴۸۸۷	استرالیا